van Oudejaar ons allen weer voor Gods aangezichte oproept, om onszelven rekenschap te geven van de getrouwheid waarin we voor den Heere onzen God staan.

En is uw tekort dan misschien angstig groot, o, laat uw ziele dan toch gebeden zijn, om niet, uit het spijtig gevoel, dat het toch niet te beteren is, gedachteloos in zulk een roekeloos en onverantwoordelijk spel te volharden. Of is er dan niet, als ge, waarlijk gebroken in uw hoogheid, en met een hart dat verbrijzeld is, tot uwen God nadert, ook voor dat angstige tekort van uw leven verzoening gevonden in het bloed van Christus? Wenkt dan het vaak zoo onverwachte heengaan van zoovele broeders en susters uit ons midden ook u niet, om aan uw eigen dood te gedenken, en bij de korte spanne levens, die u misschien nog rest, uzelven aan te grijpen, op te waken uit uw schuldig sluimeren, en van nu voortaan met ernste uw heilige roeping onder de oogen te zien.

Er kan ook in dit jaar, dat komende is, zooveel gebeuren. De voorteekenen zijn er te over. December liep reeds ten einde, en nog hoort ge telkens de alarmkreet, dat de plage Gods er altoos nog is. Wat staat ons dan niet te wachten, als met het zachter jaargetij, in stee van lentevreugde, weer somber en donker de bezoekende hand des Heeren naderende is over de natiën, die zich almeer van Hem hebben afgewend.

o, We zijn zoo licht geneigd, om op den avond van het Oudejaar ons enkel in onze persoonlijke en huislijke herinneringen te verdiepen. En voorzeker, ook dat heeft zijn nut. Er is een jaar lang zooveel genoten, hoe zou er dan niet worden gedankt? Er is al de maanden van dit jaar zoo veel geleden, hoe zou dan ons menschelijk hart weerstand bieden aan het heimwee, dat naar het doorworsteld lijden ons in bange herinnering terugtrekt? Vooral een ledige plaats in den kring van uw lieven, hoe stemt ze niet, op zulk een avond vooral, tot schreienden weemoed, bij al de aandoenlijke herinneringen die ze opwekt? Meer nog, bij de bange vraag, die ze zoo onwillekeurig rijzen doet, of er niet een tweede, misschien een derde ledige plaats haast komen zal? o, Tusschen het sombere graf en ons menschelijk hart bestaat er op dien avond van het Oudejaar zulk een pijnlijke gemeenschap.

En toch in dat persoonlijke, in dat huislijke mogen we niet opgaan. God riep ons niet tot aanzijn, om op de stroomen van ons gevoel af te drijven, maar om uit de rolle zijns Boeken onze levenstaak af te lezen, en met zijn genadige hulpe te volbrengen. Jezus weende zoo bitterlijk bij Lazarus' graf, maar toch, de diepste ontroering van zijn hart spaarde hij voor Gethsemané, toen hij zijn uitgang moest volbrengen te Jerusalem. En zoo wenkt ook u voor het jaar dat komt uw levensroeping, waartoe God u voorbeschikt heeft.

En nu is het wel zoo, dat ge, ziende op uw eigen verliegenheid en zwakheid, bijna mismoedig vragen zoudt: Wie is tot al deze dingen bekwaam? Maar Gods Woord getuigt u, dat het juist omgekeerd ligt, en dat niet uw zwakheid, maar veeleer uw inbeelding en uw eigen hoogheid u bij het volbrengen van die levensroeping in den weg staat. „*Als ik zwak ben*, dan ben ik krachtig" roept de apostel uit; en van zijn Heiland had hij het woord der belofte vernomen: »*Mijne kracht wordt in zwakheid volbracht.* Mijne genade zij u genoeg!"

Aan die *genade* hangt het immers ook voor u eeniglijk. Geloofszekerheid, en het alles overwinnend beset van een gekende des Heeren te zijn, is ook voor u het uitgangspunt, van waar het door strijd tot het kruis, en, onder het kruis door, tot zegepraal en tot den palm der overwinning gaat. Met halfheid en onbeslistheid is geen betoon van veerkracht, is geen ontplooiing van geloofsmoed denkbaar. Ook gij moet uzelven als een nieuw geboren kindeke, als een kind van uw God gevoelen. Dan is vanzelf de verborgenheid des Heeren over uwe tente. Dan voelt ge dat de schaduw des Almachtigen zich reddend en zegenend over u uitspreidt. En dan ontsluit zich, zoo ongemerkt zalig ook voor u die verborgen omgang, dien onze Vader in de hemelen uit „goddelijk mededoogen gunt" aan zielen waar zijn vreeze in woont.

En daarom, zoo ge ook dit jaar, dat heenging, met veel aanklacht van zelfbeschaming vaarwel zegt, omdat ge *den Oversten Leidsman en Voleinder* uws *geloofs* zoo vaak versaakt hadt, leg dan nu alle eigen ik af, ga achter Hem aan, Hem volgend waar Hij u voorgaat, en dan immers zult ook gij het met David uw Messias kunnen naroepen: Heere, *ook ik heb lust om uw welbehagen te doen*, omdat gij, naar uw eeuwige ontfermingen, in de rolle uws boeks ook van mij hebt geschreven.

KUYPER.

„Ik ben de Alpha en de Omega."

> En Hij sprak tot mij: Het is geschied. Ik ben de Alpha en de Omega het begin [en] het einde. Ik zal den dorstigen geven uit de fontein van het water des levens voor niet.
>
> Openb. 21 : 6.

Er ligt in dat vreemd klinkend getuigenis van den Christus, dat hij de Alpha en de Omega is, een ongemeene kracht van taal.

Het is alsof er in onze taal stond: Ik ben de *A* en de *Z*, of anders nog: Ik ben de eerste en de laatste letter van het alphabeth. Toch gaat dit in onze taal niet geheel op, omdat bij ons de eerste letter een klinker en de laatste een medeklinker is; terwijl in het Grieksch het alphabeth met de klinker *a* (of alpha) begint en met de lange o (of o mega) eindigt [1]). Nu vormt de overgang van de a tot de lange o een geheelen ademtocht. De a wordt diep in de keel, de lange o vooraan bij de lippen uitgesproken. En zoo ligt in dat: Ik ben de Alpha en de Omega, den dubbelen zin, gelijk er dan ook bij staat, van de eerste tot de laatste letter en van het begin tot het einde van onzen ademtocht. Ik ben de *Alpha* en de *Omega*, de *eerste* en de *laatste*, het *begin* en het *einde*.

Ge doet dus aan den zin van dit woord tekort, zoo ge het in 't algemeen opvat als de uitdrukking van wat in den aanvang was en eeuwig zijn zal. Immers Hij, die zoo spreekt, is *het Woord*, en omdat Hij het *eeuwige Woord* is, daarom noemt Hij zichzelf met de eerste en de laatste letter van dat alphabeth, waaruit alle *menschelijk* woord gevormd is.

In dat Alpha en Omega treedt het eeuwige Woord voor u als vleesch geworden, als tot u komende in het *menschelijk Woord*. Het is uw Messias, die in de wereld van uw menschelijke gedachten ingaat, en die, in deze wereld van uw overleggingen, en uw geestelijke worstelingen voor u verschijnend, het u alsnu toeroept, dat Hij ook in die wereld van uw bezorgdheden, van uw angsten, van uw nooden, de eerste is, om uw zielsworsteling te peilen, en de laatste om u met uzelven te verzoenen en uit te redden, en deswege op zijn Alpha en Omega zoo vertroostend volgen laat: *Ik zal den dorstigen geven uit de Fontein des Levens te drinken voor niet.*

Dat: Ik ben de Alpha en de Omega staat daarom twee malen in de Openbaring van Johannes. Eerst in den aanvang in kap. 1 : 8, en dan aan het slot van kap. 21 : 6. 2)

In den aanvang, omdat het Boek met zijn zeven zegelen staat ontsloten te worden, en 's Heeren volk een steunpunt noodig heeft in de wereld van zijn gedachten, eer het de vreeslijkheden van de laatste worsteling tegengaat. En dan nogmaals *aan het einde*, als er door Gods hemelen geroepen wordt. *Het is geschied*, om alsnu de nieuwe gedachtenwereld van de zaligheden des hemels voor Gods kind te ontsluiten. Christus *voor* hem, en de Christus *achter* hem. Altoos zijn Heiland, die hem ook in de worsteling zijner angsten, als zijn *voortocht* en *achtertocht* beschut en behoedt.

Buiten den Christus duizend vragen, duizend dooden. Maar met den Christus een heerlijk licht gespreid over den weg die achter u ligt, en een even heerlijk licht gezaaid op den weg dien ge tegengaat.

Zoo wil de Christus voor den rechtvaardige wezen, voor wie zich rechtvaardigen liet in zijn bloed.

Nu ligt het verschil tusschen een gewonen dag en de dag waarop jaar met jaar wisselt, meest hierin, dat we gemeenlijk bij den dag leven, en hoogstens een week terug of een week vooruit rekenen. In Mei denken we misschien nog wel aan April of Juni, maar niet meer aan Maart noch aan October. Onze greep is zoo klein. Slechts kort is de spanne tijds die we, achter ons terug en voor ons uit ziende, plegen te omvatten.

Maar dit nu juist wordt anders als Oudejaarsavond en Nieuwejaarsmorgen komt. Dan denken we opeens, niet aan een tweetal weken of tweetal maanden, maar omvat onze herinnering met onzen profetischen blik saam op eenmaal twee volle jaren. Het jaar dat doorleefd wierd en het jaar dat we intreden.

Die beide jaren mengen zich dan in ons beset dooreen. Niet in de werkelijkheid, maar in de wereld onzer gedachten. Niets dan gedachten zijn het, die ons vervullen en het hart spannen. Spannen met weemoed of dank bij de herinnering, en spannen met hope of vreeze voor de toekomst. En het is juist dat geheel uit de werkelijkheid in de wereld der gedachten ingaan, waardoor uw ziele dan, zelfs meer nog dan op uw geboortedag, die eigenaardige trilling ondergaat, die u slingert tusschen het verleden en de toekomst.

Dit nu weet uw Heiland.

En omdat hij uw menschelijke natuur aannam, en dus ook in de wereld van uw menschelijke gedachten inleeft, stelt Hij aan die bange slingeringen voor zijn verlosten paal en perk, door u te zeggen, dat Hij, uw trouwe Middelaar, achter uw verleden als de Alpha en voor u uit, aan het eind van uw weg, als de Omega staat, en dat, mits uw ziele maar mag dorsten, Hij u geven zal uit de Fontein van de wateren des levens te drinken voor niet.

Soms heeft overgeestelijke zin de beteekenis van het oudejaar en de intree van het nieuwe pogen te onderschatten.

Dat alles was wereldsch; uit het burgerlijk leven; aan de kinderen der wereld met ons gemeen; en daarom niet in zijn soort Christelijk.

En iets is hiervan aan, in zooverre, o, zoo velen, die nog geen dorst naar genade kennen, toch geroerd worden als op Oudejaarsavond hun gevoel en hun conscientie wordt geraakt.

Maar zoudt gij u daarom boven die menschelijke aandoening verheven rekenen? Omdat God u genade schonk, zijt ge daarom geen mensch meer? Gaat daarom het menschelijk leven u niet meer aan? En bovendien, rekent dan onze tijdrekening niet van Christus' geboorte? En ligt er niet een heilige poëzie in dat uitroepen van . . . het jaar *onzes Heeren* achttienhonderd drie en negentig.

Dat overgeestelijke houdt toch geen steek. Het leven is er te aangrijpend voor. De nood en de zorgen klimmen vaak te sterk. En bij het tegengaan van zoo onzekere toekomst weekt zich toch de menschelijke natuur van uw hart.

Alleen dit zal het verschil tusschen u en de lieden der wereld zijn, dat bij hen de zorgen des levens het één en al zijn; dat bij hen lief of leed geheel hun stemming beheerscht; en dat zij aan de spanning van het hart lucht zoeken te geven, eerst door prikkeling van het sentiment en dan door luidruchtige vroolijkheid; tranen schreien eer het twaalf slaat en op nieuwe jaar vol zoeten wijns zijn; — terwijl Gods kind, dat naar genade dorst, ook op dit keerpunt van zijn leven op Hem blijft staren, die de wateren van de Fontein des Levens kan laten vloeien of inhouden.

Ook gij zult dus dezen overgang van jaar op jaar vieren, maar gij zult het *op uwe wijze* doen.

Ziende op Hem, die niet alleen de Overste Leidsman uws geloofs wil wezen, maar ook in de wereld van uw bekommerde gedachten, in uw verleden als *de Alpha*, en in de toekomst als *de Omega* voor u treedt.

Die is, die was en die komen zal.

Niet dat Hij daarom den sluier oplicht, die de toekomst voor uw oog bedekt. Dat kan, dat mag niet. Veelszins zou uw menschelijk hart dit niet dragen kunnen.

Maar dit wil Hij, dat alle beklemdheid over uw verleden wijken zal, zoodra hij u toeroept, dat Hij in dit verleden is en het overdekt met zijn Verzoening. En zoo ook, dat alle bezorgdheid over uw toekomst in u gestild zal worden, zoodra ge in het geloof Hem weer aan het einde van uw eeuwig pad ziet staan, met de kroon die u bereid is.

Vanzelf ligt hier dan in, dat ge in uw zorge voor de toekomst het *goud*, niet met het *zilver* verwart.

Ook uw aardsche, menschelijke vreugde toch heeft hooge waardij; alleen maar wat het wezen en welwezen van uw verborgen zieleleven raakt, staat veel hooger. Al wat uw persoonlijk wezen rijker of armer maakt, rekent met *goud* en hierbij vergeleken is de waardemeter van uw uitwendig lot niet meer dan *zilver*.

Nu zal, wat goud *is*, goud voor u blijven; en immers moet deswege de eerste vraag met het oog op uw toekomst zijn, niet of ge nog lang te leven hebt, maar of ge, als ge sterft, van het goud uwer ziele zeker zijt. Niet, of dit komende jaar voorspoed en geluk u zullen verzellen, maar of ge aan dat innerlijke goud voor uw hart zult winnen. En juist die vraag dringt u vanzelven naar Hem, die de Alpha en de Omega is, toe.

En dan kome ook het zilver en gelde in zijn volle waardij, want ook uw positie in het leven; de stand van heel uw gezin; uw middel van bestaan; uw persoonlijke gezondheid en de levenskracht der uwen; het lot van uw vaderland, de bezoekingen des Heeren die komende zijn; dit alles weegt, en mag zelfs *zwaar* wegen. En men zou geen mensch, geen man, geen vader moeten zijn, om niet ten volle te beseffen, hoe ook dit alles zich in de wereld van uw gedachten verdringt.

Alleen maar, zoo ge althans en bij alles van de Alpha af en naar de Omega toerekent, is er in u niet die afdwingende wil, die aan geen lijden aanwil, en voorspoed eischt, en anders mort.

Ge zijt dan nuchteren, en weet en beseft maar al te goed, dat elke dag genoeg heeft aan zijn eigen kwaad, en dat ook dit nieuwe jaar te over hebben zal aan zijn eigen zorgen.

De krankheid zal blijven pijnigen, de dood zal offers blijven vergen, en de ééne zondaar zal het leven van den anderen zondaar blijven verbitteren; nu en dan slechts door enkele droppelen van goddelijke en menschelijke liefde verzoet.

Maar hierover mort ge niet.

Integendeel, ge weet dat er gemeenlijk meer goud in de ziele komt, als het tegen wind en tij ingaat, dan in dagen als we zoo zachtkens en zoetekens meê afdrijven met den stroom.

En dat alles gaat niet bij geval, zoo min als het in het Alphabeth bij geval van de eerste naar de laatste letter gaat.

Veeleer is in dat alles uw Heiland, en zijt ge des verzekerd, dat lief en leed, dat booze en goede dagen, u, zoo ge zijns zijt, *moeten* medewerken ten goede.

En daarom is ook voor het jaar, dat zich nu voor u ontsluit, dit toch eigenlijk de eenige vraag, of ge het met Christus als *uw Alpha* begint, of ge van Hem uit rekent, of ge alle ding afmeet naar de waarde, die het in zijn heilig oog heeft, en of ge in leven en sterven naar dien Eenigen dorst.

Dan toch weet ge, wie ook aan het eind van dit jaar *uw Omega* zijn zal; en al moge het dan alle de dagen en weken en maanden, dat dit jaar loopen zal, stormen om u heen, en bang voor 's Heeren volk worden, maar dit hebt ge dan toch, dat er lessching voor uw dorst zal wezen; om niet; uit de Fontein van eeuwig leven. En dat is u genoeg.

KUYPER.

1) Bij ons wordt de *a* nog meer naar de lippen uitgesproken, maar de Grieken spraken deze letter anders uit.

2) Ook in Openbaring 22 : 13 komt nogmaals dezelfde uitdrukking voor, maar na afloop van het eigenlijke visioen.

Amsterdam, 30 Dec. 1892.

ONZE BALANS.

Reeds nu mag gezegd, dat het jaar 1892 meê zal tellen onder de goede jaren van het Calvinisme in Nederland.

In het gezuiverde kerkelijke leven der Gereformeerden kwam op verrassende wijze schot.

Eerst bleek dit bij de volksstelling, die ons het eerst in cijfers aantoonde, hoe de toenmalige Christelijke Gereformeerden nogmaals aanmerkelijk in zielental waren vooruitgegaan, en eveneens voor het eerst in cijfers de resultaten der Doleantie aangaf.

Beide cijfers nu waren verrassend. Er bleek toch, dat beide groepen elk voor zich reeds een cijfer van bijna 200 000 zielen vertegenwoordigde. Een tiende saam van heel het land.

Niet minder kwam dit uit in de even verrassend geslaagde vereeniging van beide groepen, die nu reeds sinds Juni optraden als de aloude Gereformeerde kerken in Nederland.

Gedeeld zwak, waren beide groepen saâm vereenigd sterk. Dit zag de tegenstander nog scherper in, dan menigeen onder ons, en poogde daarom op allerlei wijze ons saâmkomen te verhinderen.

Maar, God zij lof, deze toeleg is *niet* gelukt. De vereeniging is tot stand gekomen, en heeft nu reeds, na zes maanden, ongelooflijke vorderingen in het beset van veler hart gemaakt.

We zijn feitelijk nu reeds één compacte macht in het land geworden, en nog steeds breidt het getal der aanhangers en het getal van de aangesloten kerken zich uit.

Van de vrije kerken, die nog hier en daar zelfstandig bestaan, ging reeds meer dan één stem uit, die op vereeniging ook met deze broederen hope biedt.

En wat de Gereformeerde broeders in het Genootschap aangaat, ook zij rijpen almeer voor een afval van de Synodale Hiërarchie.

Geen enkele ster der hope toch ging aan den Synodalen hemel voor hen op.

In Van Toorenenbergen verloren ze een gewaardeerd hoogleeraar; en in Meyboom te Groningen kregen ze een volbloed moderne in de plaats.

De hope dat de Overheid ons tegenstaan en hen mainteneeren zou, werd al zwakker.

Nog altoos hadden de verwerpers van den Christus in de Synode de meerderheid.

Het Synodaal paleis baat hen niet.

En voor het overige zagen ze al hun verwachtingen teleurgesteld. Ze moesten zich stil houden. Ze konden zich niet roeren. Al hun protest en klacht stierf in de lucht weg.

Ze merkten al meer, dat men hen eenvoudig in de Synodale vierschaar nauwlijks meer meetelt.

Zoo weekt geestelijk de band tusschen hen en de Synodalen al meer los.

Hun liefde voor een kerk, die hun voor het hoofd stoot, wordt al koeler.

En zoo kan het niet anders, of de dag nadert, dat ook zij, het zondige van hun positie inziende, tot een actie komen zullen.

Voor hen was 1892 even teleurstellend, als voor ons moedgevend!

NOG EENS DE ZENDING.

Nog eer het oude jaar ten einde spoedt, zij nog een kleine schuld onzerzijds aan den *Macedoniër* afgedaan.

Voor dit goede zendingstijdschrift gevoelden we steeds sympathie, en het is ons daarom verre van onverschillig, of zijn redacteur met ons of tegen ons is. Iets wat natuurlijk niet in persoonlijken zin is bedoeld, want, zoo genomen, voegt ons slechts dank voor zijn broederlijke gezindheid. Neen, *met* of *tegen* ons geldt hier de methode der missie.

We wagen ons op dit terrein niet gaarne, omdat ieders kracht beperkt is, en ons tijd, gelegenheid en kracht ontbrak, om op het terrein der zending zoo actief op te komen, als we naar de aandrift van ons hart wel zouden gewenscht hebben.

Slechts driemaal lieten we ons dan ook meer oprettelijk over de zending uit. Eerst, zoo we ons niet vergissen, in 1872, toen we de diepe beteekenis van het woord *Gezonden zijn* naspeurden, om op het *Kerkelijk* karakter van alle goede Zending te wijzen; toen in 1890, toen men ons verzocht had de denkbeelden, die de Zending beheerschen moeten, van uit het Calvinistisch beginsel te bezien; en ten derden male in 1892, toen ons een advies werd afgevergd in zake de opleiding, geëischt voor hen, die onder de Heidenen, Mohamedanen en Joden werken zouden. Alleen de beide eerste adviezen verschenen in druk, en lokten geen tegenspraak uit. Het derde werd alleen uit een zeer onvolledig verslag bekend, en stuitte op verzet, eerst van de zijde van Ds. Lion Cachet, toen van de *Vaderlander* en nu van den *Macedoniër*.

Wat intusschen opmerkelijk is, dit verzet ging niet tegen het advies als zoodanig, maar bijna uitsluitend tegen zekere bedenkingen, die onzerzijds waren ingebracht tegen wat we globaal noemen kunnen: het Methodisme in de Zending.

Of liever ook nog niet tegen deze critiek in principieelen zin, maar meer tegen enkele becijferingen, waarin die critiek steun zocht.

Ook de *Macedoniër* voert zijn strijd tegen ons schier alleen op dit terrein.

Drieërlei is zijn bedenking.

Uiters globaal sprekend, had de referent te Groningen gesproken van een staf van 3000 zendelingen. Tegen dit cijfer kwam Ds. Lion Cachet op, wijl hij het te laag vond. De *Macedoniër* daarentegen vindt het te hoog. Stellig is hier het goed recht aan de zijde van den *Macedoniër*. Hij toch heeft volkomen gelijk, dat men niet van 1792—1892 spreken kan van 3000 zendelingen, die deze honderd jaren lang op missionair terrein zouden gearbeid hebben. Drieduizend zendelingen een eeuw lang, onderstelt 300,000 jaren missionairen dienst. En zoo men nu het aantal dienstjaren van alle zendelingen saamneemt, zal dat volle cijfer zeker niet bereikt worden. Toch hechte ook de *Macedoniër* hieraan niet te veel. Behalve de eigenlijke zendelingen, werkte ook een zeer groot aantal helpers van allerlei aard, die wel met den *zendeling* niet op één lijn staan maar toch meêtellen. Hierin had Ds. Lion Cachet weer gelijk. En wanneer men nu al deze diensten per jaar saamneemt, zal metterdaad het cijfer van 300,000 missionaire dienstjaren nog eer te klein blijken.

Evenzoo heeft de *Macedonier* beswaar tegen het aantal bekeerlingen, door den referent te Groningen op één miljoen, door hem op 2½ gesteld. Hierover nu twisten we niet. Vooreerst niet, wijl een goede generale statistiek, waarop te bouwen ware, eenvoudig ontbreekt. Ten tweede, omdat persoonlijke narekening van de cijfers, die men van Engelsche zijde voor de missie in Roomsche landen in Europa opgaf, en waar men uiteraard met controleerbare cijfers te doen had, ons de jammerlijke gewoonte verried, om deze cijfers *for mere show* op te drijven, teneinde meer geld los te krijgen. Vooral te Rome was dit merkwaardig. Ten derde, omdat rapporten, gelijk dat van Ds. Lion Cachet, maar al te droef doen zien, dat men zonder schroom duizenden onder de Christenen meetelt, die er onder geen enkel opzicht bij mogen gerekend worden. En ten vierde, omdat Christenen, die niet tot het Avondmaal worden toegelaten, ook niet al ligt hun doop twee en meer jaren achter den rug, de realiteit van hun Doop in twijfel doen trekken. Om deze redenen hielden wij ons aan het cijfer in de Theol. Real. Encyclopedie gedetailleerd opgegeven, en verkeeren nog in de overtuiging, dat het cijfer van hen, die als Christenen mogen meetellen, en als vrucht der missie toetraden, metterdaad niet hooger dan één milloen is. De *Macedoniër* geeft dan ook zelf toe, dat een statistiek, die ons metterdaad het cijfer van meetellende Christenen zou geven, niet bestaat, en dat we daarom het globale cijfer van 2¾ millioen hebben te nemen, al weten we dat het geen geestelijke realiteit vertegenwoordigt. Alleen zij hierbij opgemerkt, dat de *Macedoniër* „de Christenen onder de Heidenen" neemt, zonder te vragen hoevele Christenen er reeds onder de Heidenen waren, eer de nieuwe missie begon. En dit gaat natuurlijk niet.

Het ernstigst echter is het bezwaar van de *Macedoniër* tegen onze opmerking over de locomotief en de slak.

Hij zegt er van:

> Maar nu de redeneering van Taylor, door Dr. K. overgenomen en die aldus luidt: Het aantal Heidenen, Mohammedanen en Joden is in honderd jaar minstens met honderd millioen toegenomen, alleen door geboorten, en als het aantal Christenen nu maar met twee en een half millioen is toegenomen, dan raken wij elk jaar verder achteruit, dan is onze strijd met het heidendom een wedstrijd als tusschen een locomotief en een slak. (Dit beeld is van Taylor.)
>
> Nu zou men zeggen: daar is geen woord tegen in te brengen, en toch wagen wij het in alle bescheidenheid, maar ook met allen ernst er tegen op te komen. Laat ons eerst zeggen dat de cijfers vermoedelijk nog ongunstiger staan dan ze hier gesteld worden, ten minste Johnston schat de toeneming op 200 millioen. Laat ons dat cijfer nu houden. Dan zijn de Heidenen en Mohammedanen in deze eeuw van 800 tot 1000 millioen geklommen, en nu weten wij dat het aantal Heiden-christenen in 1842 werd aangegeven op 400,000 en thans op 2½ millioen. De vermeerdering der Heidenen is dus slechts met ¼ en die der Christenen 6 maal. Zoo haalt een slak een locomotief in. Neem de cijfers van Voor Indië, die nog al vertrouwbaar zijn. In 1860 vond men daar 213,370 Christenen, in 1870 318,363, in 1880 528,590, in 1890 884,000. Derhalve zijn de Christenen er in 30 jaar verviervoudigd. Nu vermeerdert de bevolking met omstreeks één ten honderd per jaar en zoo vermeerdert het aantal Heidenen in 30 jaar van 100 op 130 en dat der Christenen van 100 op 400. Naar denzelfden maatstaf voortrekenende zullen er in 1920 3⅛ millioen Christenen in Indië zijn; in 1950 14 millioen; in 1980 56 millioen, in 2010 224 millioen, dat is bijna de tegenwoordige bevolking; en ondersteld dat deze dan intusschen is verdubbeld, dan zal in het jaar 2030 in Indië geen enkele heiden meer over zijn. Zoo haalt de slak de locomotief in.
>
> En zal die verdubbeling plaats vinden? Dat hopen wij. Op grond van hetgeen aanschouwd wordt overal waar de nieuwere zending werkt. In onze Oost wordt dat niet gezien onder de oude Christenen, die door onze vaderen onder den doop zijn gebracht; — Rome mag zich ook niet verheugen in het aanschouwen van zulke verdubbelingen; — maar de nieuwere Zending, die naar eene andere methode arbeidt en vooral in den aanvang een gezonde kern vormt, mag zich verblijden met zulke verdubbelingen. Zelfs gaat het hoe langer hoe sneller. Het is evenals een kapitaal dat rente op rente stapelt en dat vooral in de laatste jaren duizelingwekkend snel vermeerdert.
>
> We zeggen deze dingen niet zooals Dr. K misschien niet ten onrechte van de »Vaderlander" vermoedt, om »een min gewenschte tegenstander zekere min liefelijke dingen te zeggen." Verre, verre zij dat van ons. Wij gevoelen ons met Dr. K. van harte één; maar wij *moeten* tegen deze onjuistheden opkomen, om der waarheid wil, om der Zending wil. Wij bidden God dat Dr. K. genade ontvange om royaal te herroepen, waar hij zoo royaal dwaalt. Wij zouden dat niet zoo nadrukkelijk vragen indien de invloed van Dr. K. niet zoo onbeperkt was; indien er niet duizenden waren die hem naspreken en alleen omdat hij het zegt gelooven dat de Zending een onvruchtbaar werk is. Dit moest Dr. K. ook verstaan dat uit zijn woord dan ook nog dikwijls meer wordt afgeleid dan hij er mee bedoelt, en dat wij, lagere geesten, tegen den heilloozen invloed dier afgeleide en verwrongene oordeelvellingen hebben te vechten.

Wat zullen we tegen deze redeneering zeggen.

Als we een goede eeuw verder zijn, zijn bijna 300 millioen Christenen in Oost-Indië, en nog een halve eeuw verder, in 2030, geen enkel Heiden in Indië meer. Allen Christen geworden!

Zou het nu niet wreed zijn, zulke schoone illusiën te verstoren?

Maar immers de *Macedoniër* neemt ze nog veel te beperkt. Gesteld toch eens, dat, naar zijn berekening, in 1980 enkel in Indië een kerk van 56 millioen Christenen zal bestaan, dan zal die kerk in Indië zelve die missie veel beter nog dan wij kunnen drijven en dus een nieuwe factor optreden, die het werk nogmaals verhaast.

Dit alles gaat naar den regel, dat men in 30 jaren verviervuldigt, of in 15 jaar verdubbelt.

Nu, we gaan op zulke gissingen niet in. Wat grond of recht zou men toch hebben, om uit het, altoos nog betwiste, feit, dat in de periode van 1860—1891 het cijfer met vier vermenigvuldigd werd, de conclusie te trekken, dat elke komende 30 jaar ons hetzelfde resultaat zou brengen? De *Macedoniër* zal dit zelf gevoelen. Hier ontbreekt elke logische grond.

En wat nu de *Macedoniër* ducht, dat onze wat nuchterder blik den ijver voor de zending verkoelen zal, zoo zij gevraagd, welke zendingsijver uit God is: die ijver, die arbeidt wijl de Heere dringt en gebiedt, en dus doorgaat in weerwil van tegenspoed of ontnuchtering; of wel die andere ijver, die blaakt als de cijfers hoog loopen, maar gebluscht wordt als de cijfers lager komen te staan.

Ook de *Macedoniër* kiest hier natuurlijk voor het eerste.

We eindigen daarom met deze kleine opmerking.

De Heere komt. Zijn tijd is nabij. En Hij zelf heeft ons voorzegd, dat aan zijn wederkomst vooraf zal gaan de ontzettende worsteling tusschen zijn kerk en de wereldmacht, en dat in die worsteling door den grooten afval zijn gemeente staan zal als een kuddeke te midden der wolven. Zóó zelfs dat de vraag over zijn lippen kwam: De Zoon des menschen, als hij wederkomt, zal hij dan geloof vinden op aarde?

Hiertegenover stelt de ethische richting de voorstelling, alsof van lieverleê heel de